

Tre helsingforsare

”Tänk positivt”, upprepade jag för mig själv när motvinden och motlutet började kännas medan jag cyklade över Brändö bro mot stan. Och mycket sant, en svepande blick över staden med Sveaborg i fonden räckte till för att blåsa bort allt gnäll.

Helsingfors är en härligt vacker och dynamisk stad. Få perspektiv framhäver detta så bra som vyn från det höga brohuvudet vid Fiskehamnen. I förgrunden de väldiga byggnadsarbetena på Sumparn, längre söderut Norra Kajens båthamn och Skatudden, vars jugendfasader reser sig som kalkklippor i morgonsolen, och sedan förstås alla karakteristiska torn och tinnar inramade av himmel och hav.

Väl framme vid Unionsgatans universitetskvarter Topelia stötte jag på två äldre släktingar. Jacken (1796–1866) riktade sitt spanskrör med guldknopp mot Observatoriet och höll just på att berätta för Konni (1872–1933) i plommonstop hur stökigt det hade varit att flytta in till staden på 1820-talet. ”Jag såg hela staden växa fram. Vi var ju nästan alla inflyttare. Man hörde all världens svenska, finska, franska och ryska tungomål.”

”Utvecklingen var hiskelig också på min tid”, fällde Konni in. ”Järnvägsförbindelsen, elektriciteten och den lyckosamt uppnådda självständigheten trollade fram en ny stad. Men vad har hänt sedan 1930-talet?” frågade han vänligt och blickade nyfiket på mina jeans och min långärmade T-skjorta.

”Ett och annat”, svarade jag och funderade febrilt på hur jag skulle sammanfatta alltsammans för de två uppmärksamma helsingforsarna. Först gick vi över Senatstorget. Där berättade jag att Helsingfors hade drabbats av ett massivt luftanfall i slutet av andra världskriget. Universitetets Solennitetssal fick en fullträff men restaurerades snabbt. En sväng in på Alexandersgatan förde oss fram till Centralgatan, där jag stolt visade gågatans nya stenbeläggning för fränderna.

”Men vadå, har ni inte hunnit få teatern färdig efter branden 1863?” undrade Jacken när han såg byggnadsställningarna runt Svenska Teatern. Detta förde småningom samtalet tillbaka till det ständiga byggandet och alla gatuarbeten. Konni mindes hur man rev upp alla gator för att installera vattenledningar, elkablar och telefonledningar. ”Men ni tycks ju nuförtiden gå omkring och tala i trådlösa telefoner”, tillade han och gav åt Jacken en kort lektion i telefonens egenskaper.

”Just så, just så, och det låter som de flesta nuförtiden talade någon slags finska”, replikerade Jacken. ”När jag var ung trodde vi definitivt att ryskan snart skulle ta över.” Konni var glad över att jag ännu talade en begriplig svenska: ”Jag tänkte ofta på hur det skulle gå med svenskan här i stan. Är ni fler än du?”

”Jovisst är vi det”, svarade jag men förutspådde att det inom några årtionden torde vara lättast att göra sig förstådd på engelska ute på stan. Jacken nickade tyst, Konni gjorde en frågande gest, sedan tog de farväl. Därefter spankulerade de livligt diskuterande norrut längs Mannerheimvägen mot Nationalmuseet.

Henrik Meinander, Hufvudstadsbladet (HBL) 30.8.2010